

2024-03-11 Zapisnik 2. sjednice Savjeta Hrčka

Vrijeme održavanja

11 Mar 2024 10:00 - 13:00

Mjesto

- Srce, Josipa Marohnića 5, Zagreb

Prisutni

- doc. dr. sc. Drahomira Cupar, članica Savjeta
- Iva Grabarić Andonovski, članica Savjeta
- prof. dr. sc. Tomislav Malvić, član Savjeta
- doc. dr. sc. Ivica Papa, član Savjeta
- prof. dr. sc. Daria Pašalić, predsjednica Savjeta
- mr. sc. Sonja Pigac, članica Savjeta
- Ivana Prosinečki, članica Savjeta
- Draženko Celjak, predstojnik Sektora za upravljanje podacima
- Ljiljana Jertec Musap, članica tima Hrčka
- Predstavnici Hrvatskog ureda za DOI pri NSK:
 - mr. sc. Danijela Getliher, knjižničarska savjetnica (prisutna tijekom prve točke dnevnog reda)
 - dr. sc. Lobel Machala, rukovoditelj Odjela Bibliografsko središte i koordinator procesa Izrada nacionalnih bibliografija (prisutan tijekom prve točke dnevnog reda).

Dnevni red

1. DOI-HR - Sustav za registraciju DOI-ja i pohranu obveznog primjerka
2. Trenutne aktivnosti na Hrčku
3. Provjera aktivnosti - časopisi koji kontinuirano objavljuju
4. Glasilo Hitna medicinska služba
5. Indeksiranje časopisa u Scopusu
6. Srce DEI 2024
7. Razno

Zapisnik

1. DOI-HR - Sustav za registraciju DOI-ja i pohranu obveznog primjerka

D. Celjak je istaknuo da se za 13 časopisa u Hrčku automatizirano isporučuju podaci u DOI-HR sustav te je cilj sastanka dogovoriti kako da se taj broj poveća.

I. Grabarić Andonovski je navela da časopisu Food technology and biotechnology nije omogućeno automatizirano slanje podataka, a ručno preuzimanje MODS XML datoteke iz Hrčka te upload u Hrčak generira dodatan posao.

I. Papa ne vidi problem s generiranjem DOI brojeva, no Ured daje kratak rok za objavu finalnih PDF-ova, što mora biti u tromjesečju u kojem su prijavljeni radovi/broj. Predlaže 6 mjeseci.

D. Getliher odgovara da je to zbog praćenja troškova, jer Crossref isporučuje račune tromjesečno.

D. Getliher je dala povijesni pregled Hrvatskog ureda za DOI - osnovan je prije 7 godina te 182 časopisa isходи DOI brojeve putem Ureda, pri čemu im je omogućen ručni unos podataka, dostava MODS i JATS XML datoteka. MZO financira registraciju DOI-ja za radove u tekućoj godini te 2 radna mjesta, no nema financijskih sredstava za razvoj sustava. Pojasnila da je 2018. godine potpisan Sporazum o privremenoj suradnji sa Srcem i Hrčkom te da je odrađeno testiranje s 12 časopisa. Nakon završetka testiranja Hrvatski ured za DOI je dostavio Srcu dva dokumenta u kojem je pojašnjeno zašto se neki naslovi ne mogu prijaviti putem Hrčka u DOI-HR sustav, niti automatizirano dostavljati podatke. Istaknula je da nije problem tehnička dostava, nego kvaliteta metapodataka nije dobra, kao neki od primjera izdvojeno je sljedeće:

- Redoslijed autora u Hrčku nije identičan kao na radovima
- Ne dostavljaju se ORCID ID-jevi
- Problemi s numeracijom; ponekad online inačica nije identična tiskanoj verziji

T. Malvić ističe da će časopisi koji ručno upisuju podatke u DOI-HR raditi greške te da automatizam smanjuje šanse za greškama. Također, I. Grabarić Andonovski ističe da ako bi svi časopisi počeli koristiti DOI-HR, vidljivost rezultata hrvatske znanosti bi bitno porastao.

Zaključeno je da treba poraditi na automatiziranom slanju podataka u DOI-HR iz Hrčka. Srce i Hrvatski ured za DOI će tokom 2024. definirati što je potrebno doraditi i napraviti plan. Predloženo je da se anketom putem Hrčak mailing-liste "izmjeri" potreba časopisa za automatizacijom. U 2025. godini Srce i NSK planiraju unaprjeđenje i punu implementaciju automatizacije slanja podataka.

Postavljeno je pitanje što je s dodjelom DOI brojeva ostalim vrstama radova poput uvodnika, osvrtu na knjige, eseja i slično.

D. Getliher je pojasnila da svaki registracijski ured mora postaviti kriterije što registrira i što ne, a ti kriteriji moraju biti opipljivi. U slučaju da se DOI krene dodjeljivati svim časopisima, to bi uključilo i neregencirane časopise. Treba jasno pravilo koje odgovara urednicima, ali sprječava zlouporabu.

T. Malvić smatra da odluka o dodjeli mora biti u urednicima časopisa, no ističe da ako se DOI dodjeljuje svim priložima, časopisu pada citiranost.

Zaključak je da će I. Grabarić Andonovski saznati među urednicima i poslati Hrvatskom uredu za DOI prijedlog za dodjelu DOI-ja ostalim vrstama radova osim znanstvenih.

- ☐ tim Hrčka: dogovoriti sastanak s Hrvatskim uredom za DOI vezano uz doradu automatizacije slanja podataka **30 Apr 2024**
- ☐ I. Grabarić Andonovski: izraditi prijedlog dodatnih vrsta radova kojima je potrebna dodjela DOI-a

2. Trenutne aktivnosti na Hrčku

Lj. Jertec Musap je predstavila trenutne razvojne aktivnosti na Hrčku: uređivanje podataka o izdavačima, nastavak razvoja podrške za automatiziranu konverziju u JATS XML, provjera aktivnosti *Online first* časopisa te je najavljena implementacija verzioniranja datoteka kao sljedeća planirana aktivnost.

Zaključak je da je prilikom uređivanja podataka o izdavačima nužno omogućiti jasno razdvajanje izdavača i suizdavača časopisa.

Prilikom definiranja na koji način će se raditi verzioniranje radova potrebno je vidjeti ima li potrebe za revidiranje definicije *Online first* radova, prema kojoj se trenutno *Online first* status koristi za objavu radova koji su prihvaćeni, lektorirani i prelomljeni. Ne smiju se objavljivati neprihvaćene, nelektorirane i neprelomljene verzije radova i u objavljenim radovima se ne može mijenjati sadržaj, prikaz slika i tablica i slično.

- ☐ tim Hrčka: poslati Savjetu Hrčka prijedlog definicije izdavača i suizdavača časopisa do **30 Apr 2024**
- ☐ tim Hrčka: poslati Savjetu prijedlog definicije *Online first* radova, s jasnom naznakom što se ne smije, a što smije mijenjati **30 Apr 2024**

3. Provjera aktivnosti - časopisi koji kontinuirano objavljuju

Kontinuirano objavljivanje radova u Hrčku je omogućeno na način da časopisi objavljuju radove/brojeve u statusu *Online first* pri čemu svaki rad ima zaseban Datum izdavanja. Trenutno brojevi u *Online first* statusu ne prolaze automatsku provjeru aktivnosti kojom se časopisima dodjeljuju statusi zbog čega dolazi do netočnih statusa.

Prijedlog tima Hrčka je da, ukoliko u časopisu postoje brojevi s *Online statusom*, sustav provjerava je li u posljednjih 6 mjeseci, prema Datumu izdavanja, objavljen barem jedan rad. Prijedlog je raspravljen i usuglašen s uredništvom časopisa **ST-OPEN** koji kontinuirano objavljuje radove.

Savjet Hrčka je prihvatio ovaj prijedlog.

- ☐ tim Hrčka: dorada provjere aktivnosti časopisa kojom bi se u provjerama uzimali u obzir i *Online first* brojevi 31 May 2024

4. Glasilo Hitna medicinska služba

Tim Hrčka je zatražio mišljenje oko postupanja s glasilom Hitna medicinska služba koji objavljuje cjelovite brojeve u jednom PDF-u. Uredništvo Hitne medicinske službe je 2019. godine upozoreno da krše Pravilnik Hrčka te je poslana molba da razdvoje cjeloviti PDF na zasebne radove. Molba nije ispunjena.

Zaključak Savjeta Hrčka je da časopisu treba ponovo poslati upozorenje te informaciju da časopisu može biti vraćen aktivan status kada ispune trenutno važeće Kriterije za uvrštavanje časopisa u Hrčak.

- ☐ tim Hrčka: poslati informaciju uredništvu glasila Hitna medicinska služba.

5. Indeksiranje časopisa u Scopusu

D. Celjak je izvijestio da je tijekom prosinca 2023. odrađena predselekcija časopisa iz Hrčka za prijavu u Scopus te je u toj akciji Elsevieru/Scopusu dostavljen popis od 109 časopisa. Povratna informacija iz Elsevier-a je da će odraditi evaluaciju časopisa uključenih u popis do kraja prvog kvartala 2024. godine odnosno do kraja ožujka.

Također je primijećeno da su u Scopusu i SJR kod nekih hrvatskih časopisa navedeni pogrešni izdavači. Tim Hrčka je kontaktirao Scopus vezano uz to te je dobivena informacija da sve pogreške u Scopusu vezano uz pojedini časopis prijavljuje uredništvo putem obrasca na adresi: <https://service.elsevier.com/app/contact/supporthub/scopuscontent/>, <https://service.elsevier.com/app/contact/supporthub/scopuscontent/>. Ako pogreška postoji na SJR, potrebno je kontaktirati izravno SJR jer to nije sustav za kojeg odgovara Elsevier.

6. Srce DEI 2024

Najavljen je tematski blok i radionice koje će se održavati na konferenciji Srce DEI 2024.:

- Radionica "Izrada DOCX predloška za konverziju u JATS XML"
- Tematski blok "Znanstveno izdavaštvo i dobre uređivačke prakse"
- Radionica "Napredno korištenje OJS-a za uređivanje časopisa"
- Radionica "Objava zbornika konferencijskih radova u OMP-u"

7. Razno

Nije bilo dodatnih tema za raspravu.